

SEPTEMBRI- ja...

"Kui väljusin oma onnist, siis ma veel ei mõistnud, et maailm on hõlmamatu. Aga kui olin jooksnud päikesega võidu musttuhat aastat maha jäämata ja ühe hingega (et vaid kogu aja jääda tema valgussõõri!), siis mõistsin, et päev ei lõpe kunagi. Ja kui ma olin musttuhat aastat niiviisi käinud kuuga kaasa, siis ma mõistsin, et öö ei lõpe mitte kunagi. Ja siis ma taipasin, et peab seisma paigal. Siis tuleb päev ise ja öö tuleb ise su juurde. Ja sul pole vaja kuhugile tormata, pole vaja kuhugi tõtata, pead ainult tunnetama nähtuse rütmi ja leidma iseennast neis rütmides."

Need allegoorilised Imants Ziedonise laused sobivad hästi alustama uut õppe- ja tööaastat. Ka ajalehe tegemisel olen märganud, et tihti peale jookseb hea materjal otse sülle. Olen kindel, et igaühel teist oleks lugejaile midagi olulist öelda ja seepärast tervitan neid, kes meile kaastööd on teinud ja seda tegema kavatsesid hakata. Jõud peitub koostöös ja -mõttes: kui soovid pooleks murda (hävitada) ühte pilliroopulka, siis on see lihtne; kui aga paned kokku kümme sellist, siis on kasvatustöö palju raskem.

Olustvere valla külad on oma tegevuses andnud paljudele eeskujule, nüüd on otsustatud ühineda ja ühtsuses peitub suur jõud. Järjest enam külasid ärkavad täisverelisele elule ja viimaseks heaks näiteks on Ülde küla. Seal on palju noori teotahetelisi inimesi, kelle eestvedamisel on Üldes palju toimunud ja toimumas. Isetegemine avab tee loominguks ja uutele perspektiividele. Loodan, et

septembrilehtki innustab veel unele vaid külasid samuti toimima hakkama ja me koduküladest ei taha keegi jäädavalt ära minna. Viisin Üldesse kaasa oma tuttava Tallinnast ja ta oli siiralt imestunud, et maal leidub nii huvitavaid ja rikka hingeluga inimesi, keda liidab koostegemise rõõm. Tormamine kahtlase väärtusega isikliku materiaalse heaolu nimel ja lõõgastamine ületasiv liiceritud lõbustuskohtades võib küll tagada teatud vabaduse, kuid õnne ja rahulolu ei ole see veel kellelegi toonud. Meie selles lehenumbris on palju huvitavat: noortest hakkajatest reisiühendustest neidudest alates lõpetades nooruslike pensionäridega. Põnevaid lugemiselamusi ja kaunist sügist!

Tiiu Jürjado

...KOOLIMÕTTEID

Kui rääkida kuupäevast, mis oleks üheselt arusaadav kõikidele eestlastele, siis selleks on 1. september, kooli algus. Tarkusepäev on kui piiripost suve ja sügise, puhkuse ja töö, vana ja uue vahel.

Kuni koolini on lapse autoriteediks ema või isa. Siis selgub, et on olemas veel üks tark inimene - see on õpetaja. Kodus saab väga oluliseks argumendiks aga õpetaja ütles nii! Kord on targem õpetaja, kord ema-isa. Selles võistluses on võitja õpilane, kes vanemate ja õpetajate ühise pingutusena targaks saab.

Eesti kultuuritraditsioonis mõistetaksegi haridust kui inimese arengu ja vastutustundliku isiksuse kujunemise põhieeldust. Haridus aitab saada vabaks isiksuseks, kes on võimeline ise endale aru andma

oma tegudest ja oskab hinnata oma käitumist selle tagajärje põhjal. Mida rohkem on inimene õppinud, seda iseseisvam on ta oma mõtlemises ja tegudes, seda vabam on ta oma valikutes. Vabadus tähendabki tegelikult valikuvabadust. Inimene loob ennast oma valikute kaudu ning vastutab oma tegude eest.

Tahaksin, et me üheskoos mõistaksime, et kooliharidus ja eluharitus on kui kaksikvennad, üks toetab teist. Siit lähtub, et samuti üheskoos peaksime suunama ja arendama lapsi. Kool võib pingutada kõigest väest, kuid tulemust ei saa, kui abiks meile ei ole kodu. Vanad kreeklased on öelnud, et pedagoog tähendab olla laste juht, kes juhhib neid teadmiste suunas läbi ahvatlusi täis elu. Selleks tuleb vanematel ja pedagoogidel kõndida vähemalt ühes suunas. Meil peavad olema ühised sihid, ühised soovid ja ühised unistused. Õpetaja unistus on õpetada last, kes temast targemaks saamas või saanud.

Ilusat kooliaastat kõigile!

Liivi Lindemann
Olustvere Põhikooli
direktor

Omavalitsejad võtsid mõõtu

30. augustil toimusid Viljandi linnas samuli puhkebaasis kuuepäevased omavalitustöötajate spordipäevad. Kohal olid võistkonnad kaheksateistkümnest linnast-vallast ja Viljandi Maavalitusest.

Mõõtu võeti võrkpallis, paarisjalgpallis, petanque's, korvpalli vabavisetes, teatevõistluses, juhtide-sekretäride mitmevõistluses, mälumängus ja luulekava esitamisest. Üldarvestuse väliselt said lapsed omavahel osavust võrrelda.

Traditsiooniliselt leidsid kõige rohkem kaasaalajaid teatevõistlus ja mitmevõistlus. Et teatevõistluse viimases etapis tuli võistkondadel paadiga vee peal asuvat poid katsumas käia, siis lõppes päev nii mõnegi ennastsalgava võistleja jaoks järvevees. Saaks aga rutem kaldale! Teatevõistluse võitis Suure-Jaani valla esindus.

Juhtide-sekretäride mitmevõistlus oli sel aastal tõeline "tugitoolisport". Kõik kolm etappi olid seotud suurte täispuhutavate toolidega: tuli tooli

kahe vahel hoides, käed seljal, joosta, tooli üksteisele visata/veeretada ja toolis istudes paberiga prügikasti tabada. Tugitoolidega olid ilmselt kõige rohkem harjutanud Pärsti omavalitsejad ja võit läks neile.

Kõigil kaheksal võistlusosalal sai punkte (s. t. oli esimese kümne seas) ja tuli sel aastal üldvõitjaks Olustvere valla esindus. Parimad oldi petanque's, rohkesti punkte teeniti ka võrkpallis, korvpalli vabavisetes ja mälumängus.

Kui siiani kehtis kokkulepe, et

võitja korraldada on järgmise aasta spordipäev, siis Olustvere valda korraldamise kohustus niipea veel ei oota. Uue plaani järgi toimuvad järgmisel aastal võistlused Abjas ja siis tähestiku järjekorras edasi erinevates omavalitsustes.

Suure-Jaani linna võistlejad küll ühelgi alal esimese kümne hulka ei sattunud, spordipäeva meenutuseks jääb aga neile ühistööna kokkukirjutatud "paiknonda tutvustav lugulaul" (vt. lk. 7).

Leili Kuusk

OMAVALITSUSTES

August Suure-Jaani

Linnavalitsuses

3. augustil

väljastati osaühingule Kehtenel tegevusluba lahja alkohoolse joogi müügiks Järvepeol ja lubati sama ürituse ajaks Rein Valdmaal pikendada Järve kaupluse lahtiolekuaega.

10. augustil

eraldati reservfondist 20000. - krooni järvest taimestiku niitmiseks; lubati Väino Kärneril ostueesõigusega erastada Köleri 27 maa; väljastati Voldemar Lippule ühe- ja kaheksa projekteamistimisluba ja kehtestati projekteamistimisluba Lembitu pst 49 kuuri juurdeehituseks; täiendati Tiina Soolo kauplemisluba ja lubati tal kaubelda koolikaupadega.

21. augustil

määrati hooldaja puudega isikule ja anti nõusolekalaealise hooldamiseks perekonnas; täiendati Auli-Õnne Vainarule väljastatud kauplemisluba ja lisati sinna tööstuskaupadega ja jalanõudega kauplemine;

määrati Suure-Jaani Kultuurimaja kunstilisele juhile Inge Petersonile kolmeks kuuks hüvitus isikliku sõiduauto kasutamise eest ametisõitudel 180. - krooni kuus; kinnitati Tallinna tn 2 mitteiluruumi (tööstuskaupade kauplus "Tarve") alghinnaks 19000. - krooni;

29. augustil

määrati hooldaja puudega isikule ja anti nõusolek puudega lapse paigutamiseks Viljandi lasteabi- ja sotsiaalkeskusesse; kehtestati alates 1. septembrist 2001 koolitoidu hinnaks õpilastele 8. krooni ja mitteõpilastele (ette tellimisel) 10. - krooni, kooli puhveti juurdehindlus 15 % ja kinnitati põhimõtted, mille alusel võetakse tasu kooli sööklast toidu tellimisel; kuulati osaühingu Suure-Jaani Hooldus poolaasta aruannet.

Linnavolikogus

29. augustil

võeti vastu linna 2001. aasta eelarve muudatused;

võeti vastu heakorra eeskirjade uus redaktsioon ja tühistati vana; otsustati kasutada linna majutusettevõtete tunnustamisel Viljandimaa Omavalitsuste Liidu poolt moodustatud komisjoni ning nimetada linna esindajana komisjoni aseesimeheks linnapea Peeter Arro;

valiti linnavolikogu esinajaks Vabariigi Presidendi valimiskogusse Riina Mankin;

ei nõustatud haldusterritoriaalse reformi osas Vabariigi Valitsuse ettepanekuga Suure-Jaani valla Navesti küla liitumisest Kabala ja Kõo valla ning Võhma linna baasil tekkiva omavalitsusüksusega; nõustuti Olustvere valla, Suure-Jaani linna ja Suure-Jaani valla baasil loodava omavalitsusüksuse koosseisust Võhmassaare küla eraldamisega.

Suure-Jaani Vallavolikogu 28. 08. 2001. a. istungil:

Suure-Jaani Vallavolikogu erakorralisel istungil, mis toimus 18. juulil k. a. otsustati müüa osaühingu Suure-Jaani Sume osa eelläbiräkimisega enampaikkumisel. Taotluse osaühingu Suure-Jaani Sume ostuks esitas osaühing Avoterm, kellega otsustati sõlmida ostu-müügi leping. Konkreetsete lepingu tingimuste osas käivad läbirääkimised.

Ei nõustatud Vabariigi Valitsuse 25. 06. 2001. a. korraldusega nr. 437-k algatatud valdade ja linnade osas haldusterritoriaalse korralduse muutmise ja Viljandi maakonnas punktiga 3, mille alusel omavalitsusüksuse moodustavad Olustvere vald senistes piirides tervikuna, Suure-Jaani linn senistes piirides tervikuna ning Suure-Jaani vald, välja arvatud Navesti ja Võhmassaare küla. Suure-Jaani Vallavolikogu

otsus on, et uue omavalitsusüksuse moodustavad Olustvere vald senistes piirides, Suure-Jaani linn senistes piirides ja Suure-Jaani vald senistes piirides.

Suure-Jaani valla munitsipaalvara erastamise nimekirja kinnitati Suure-Jaani vallale kuuluv Sillaotsa garaaz, mis asub Päraküla külas.

Peremehetu ehitisena võeti arvele kaarhall-ladu, mis asub Päraküla külas. Viimane teadaolev omanik oli OÜ Lahmuse Ehitus.

Tühistati Suure-Jaani Vallavolikogu 14. 03. 2000. a. otsus nr. 41 "Sõiduauto Audi 80 üleandmine".

Anti nõusolek osaühingule Eesti Hõovelliist taotleda Viljandi Maavanemalt luba Järveotsa maaüksuse, mis asub Päraküla külas, omani üleandmist Saksamaa kodanikule Georg Wilhelm Sörnsen'ile.

Kinnistute ostueesõigust ei teostatud Vanasauna Metsa, Alt-Ördi, Lepsaare, Kõrgemär, Oja, Väike-Sigaru ja Silla maaüksuste suhtes.

Suure-Jaani Vallavalitsuse 02. augusti 2001. a. istungil:

Õigusvastaselt võõrandatud maa tagastati Leida Paimlale Muruaru katastriüksus, Helgi Tähtlale, Ruuta Raudlale ja Eha Feldmanile Pärassaare katastriüksus.

Kinnitati Astra Startale nõudeõiguse osast suurema pindalaga tagastatud õigusvastaselt võõrandatud maa eest riigile tasutava võla suurus.

Ostueesõigusega erastati Aavo Aasale Suurfarmi katastriüksus, Vello Triisale Laose-Jaak katastriüksus, Raivo Salumäele Kullikat striüksus, Robert Ilvesele Kaarhalli 1 katastriüksus, Jüri Lemberile Suuresoo katastriüksus.

Õigusvastaselt võõrandatud vara eest määrati kompensatsioon Kaul Konradile, Anne-Malle Hallikule, Märt Uljasele, Lembit Viilpilile.

Puudega inimestele seati hooldused ja määrati hooldajad.

Osaühingule Viptreid kauplus-autole väljastati kauplemisluba.

Raivo Jaanholdile, Asja Karrole, Lembit Lapile, Leili Neumannile, Andrei Papile, Toomas Sovale, Maimu Viigandile ja Helmut Viirale anti kasutusluba kuurile, mis asub Navesti-1 majavaliduse koosseisus.

Olustvere Vallavalitsuses

Määrati Ülde külas asuva kvartal 13 krunt 1 teenindusmaa suurus (Uus naftabaas).

Anti seisukoht erastada korteriomandi seadmise teel Turu 1 ja Turu 3 ning Keskuse 7 maa.

Anti ehitise kasutusluba Veski elamule, Tääksi külas.

Otsustati arvata välja vabade põllumajandusmaade hulgast tagastamise taotlusega maatükk nr. 59, ostueesõigusega erastamise taotlusega maatükkid nr. 26 ja 46 ning

arvati välja vabade metsamaade hulgast tagastamise taotlusega maatükk nr. 80.

Anti seisukoht vaba metsamaa nr. 19 ja 127 ja vaba põllumajandusmaa nr. 24 erastamiseks.

Määrati Aimla külas Kooli mü., Mäekülas Karu mü. ja Jaska külas Tehna ja Uus Tehna erastatava maa suurus ja piirid.

Määrati 2001. a. maa korralise hindamistöde perioodiks Olustvere Vallavalitsuse esindajaks maanõunik Rein Murik.

Kinnitati Olustvere valla avaliku internetipunkti sisekorraeskirjad.

Lubati erastada Kalev Prantsusel Päikese 3 korter 2.

Väljastati kauplemis- ja tegevusluba FIE Ants Petersonile.

Määrati hooldajad puudega inimestele.

Arutati kodanike avaldusi.

Arengukava mõtted jõuavad rahva ette

Kolme omavalitsuse ühinemisel tekkiva uue valla arengukava arutelud jõuavad piirkonna elanikele lähipevil. Nimelet toimuvad vastavad **rahva-koosolekud 11. septembril Suure-Jaani kultuurimajas, 12. septembril Olustvere lossis, 13. septembril Tääksi koolimajas, 18. septembril Sürgavere koolimajas ja 19. septembril Vanaõue puhkebaasis.** Algas igal pool kell 6 õhtul.

Praeguseks on jõutud seisukohale, et uue omavalitsuse keskus tuleb Suure-Jaani linna, kus on vaja välja ehitada haldushoone kolmas korrus. Uue valla nime osas oodatakse elanike arvamusi. Esialgu

internetis, nüüd juba ka muude küsitluste abil peaks inimeste eelistus selgeks saama. Võimalike nimedena on valida Suure-Jaani, Sakala, Olustvere vahel, kuid pakkuda võib ka hoopis midagi erinevat.

Arvamuse selgitamine nime osas toimub linna koduleheküljel <http://www.suure-jaani.ee>, eelnimetatud rahvakoosolekutel ja paljudes piirkonna kauplustes. Viimastes on küsitluslehed saadaval 20. septembrini.

Veel mõningaid seisukohti tulevase suure vallaga seonduvalt. Ühinemine ei too lähiaegadel kaasa ühegi kooli sulgemist. Uues volikogus hakkab olema 17 rahva-

esindajat, keda saab järgmisel sügisel valida iga uue valla valimisõiguslik elanik. Uue omavalitsuse töötajad valitakse eelisjärjekorras seniste tegutsejate hulgast. Jutuks on olnud, et Võhmassaare ja jõetägu osa Navesti külast võib saada Võhma linna või sealse tulevase valla osaks.

Loodame koosolekutest aktiivset osavõttu, asjalikke ettepanekuid ja koostööalstist suhtumist.

Arengukava tegijate nimel

Arengukava koostamine vajab kõigi inimeste kaastööd! Kutsume üles kõiki selles osalema, et asi ikka vettpidav saaks!

Peeter Arro

JAANIKA JA ISLAND

Jaanika Sild lõpetas mullu gümnaasiumi Suure-Jaanis ja läks selle aasta alguses Islandile lapsehoidjaks. Islandit on külastanud väga vähe eestlasi ja Jaanika on ilmselt esimene suurejaanlane, kes seal on käinud. Jaanika oli nõus Leolele kirjutama oma Islandi-elanimestest ja nüüd võime tema silmade läbi osa saada selle kauge saare elust-olust.

Kotid selga ja lennujaama! Enam-vähem nii see minu jaoks algas. Juba lennukis tundsin, et minu jaoks on see uus algus, iseseisvalt ja kodust kaugel polnud ma varem olnud. Hirnu ma ei tundnud ja ma teadsin, et saan hakkama. Islandile jõudsin 8. veebruari pärastlõunal. Mu hing jäi kinni, kui esimese pilgu lennukiaknast maastikule viskasin. Mitte ilust, nagu kõik ilmselt arvavad - see tuli hiljem - vaid ees laius kõle tühermaa. Keflaviki lennujaamast sõitsin Hveragerdi, ilm oli pilves ja pealinnast Reykjavikist mööda sõites meenutas see väikest Eesti linnakest. Kolm kuud elasin Hveragerdis (umbes 2000 elanikku), mis esmapilgul polnudki nagu linn, vaid ka suvuhooaegne idülliline tuledesäras aianduskompleks. Vastu võttis mind ääretult külm ilm. Lund nagu polnudki, oli vaid kõle tuul, tuul ja vee kord tuul. Islandlased aga ütlesid, et see oli veel isegi hea talv. Kolm kuud möödus kiiresti, keeleprobleeme ei olnud, sest kõik valdavad inglise keelt ja Island kui turismimaa pakkus suurt avastamisrõõmu. Suvel kolisime Selfosse (umbes 5000 elanikku), mis islandlaste jaoks on suur linn, sest Islandil elab vaid umbes 300 000 elanikku, kellest 200 000 elab pealinnas. Island on Eestist suurem ja tühermaat on väga palju. Suvel istutatakse lilledest linnapiiridele "tere tulemast" kirjakunstistused ja need õitsevad kogu suve. Islandil kohtab kõikjal lambakarju ja seda isegi liivakõrbes. Muuseas, liiv on musta värvi isegi laste liivakastides. Islandlastel on au

sees ujumiskultuur: ka väikestes külakestes on sooja veega basseinid. Talvelgi istutakse väljas kuumades basseinides (hot-spotid). Mõnikord Selfost Reykjavikki sõites ei suutnud ma imestamast lakata, kui erinev see on kõigest, mida olin varem oma elus näinud. Mööda väga korrast teid sõites on ümberriingi roheliseks läinud kuumaastik, kivine, samlikega kaetud, mäed ümberriingi. Metsakultuure on istutanud vaid inimkäed, linnad on üpriski haljad. Islandi kuumaveeallikad ehk geisrid on võimsad: kuum vesi purskub maa seest. Mägedes sulama hakkavad jääliustikud moodustavad väga erilaadseid koski, millede ilu on võimatu fotodele jäädvustada. Ühe kose läheduses asus muuseum-küla, kuhu olid üle Islandi kokku toodud vanad murukatusega majad - kirik, kool ja elumajad, kus sai sees käia ja kallihinnalisi esemeid imetleda. Valvet mitte kusagil ei olnud. Islandi ajalehtedes puudub politsei-uudiste rubriik, sest vargused on väga haruldased, mõrva peaaegu ei olegi.

Kuulsad on Islandi hobused, väledad nagu ponid ja mõned kirjud nagu lehmad.

Islandil on elu kohutavalt kallis, kuid palka saadakse piisavalt. Islandlane ei ole kergesti sõbrunev ja paljud mu tuttavad väitsid, et nad pole suutnud vennastuda mitte ühegi islandlasega. Samas ei ole nad häbelikud, vaid üsnagi jutukad. Ent üksinda omaette ei saa inimeste seas olla, sest pidutsemine on islandlastel veres ja kellelgi ei lasta nurgas konutada. Väikestes kohtades kinosid ei ole.

Reykjaviki kinod lõhnavad popcorni järele ja iga tooli käetoel seisab suur tops coca-colaga. Palju süüakse Islandis pizzat ja hotdoge, enamasti tarbitakse kiirtoitu.

Islandil on kõik suveööd valged ja ühel päeval aastas polegi seal ööd: kohe kui päike loojub, samas ta ka tõuseb. See jäi mul kahjuks pilves ilma tõttu nägemata. Kuigi tuuliseid ja vihmaseid päevi on seal palju, on äike suureks harulduseks. Kuid vulkaanid ja maavärinad kuuluvad islandlaste igapäevaste seikade hulka. Minugi sealoleku ajal tekkis ühe perekonna aiamaale meetrilaiune pragu.

Peale tööd lapsehoidjana jäi aega palju üle ja ma käisin tihti väljasõitudel. Oma viimasel Islandil veedetud päeval külastasin kuulsat Sinist Laguuni, looduslikku mineraaliderikka geodermilise veega unikaalset looduse imet: keset tühja laavapõldu on helesinise veega täidetud kuuma-veebassein, Sinine Laguun ja minagi sain seal sees ujuda. Island on tervenisti looduse ime. Minu jaoks jättis Island unustamatu mulje oma ookeaniäärse musta liivaga, lambarikaste heinamaadega, koserikaste mägedega ja rohelise kõrbega. Enda jaoks olen teinud otsuse, et ühel päeval lähen sinna tagasi. Võibolla on see minu unistustemaa. Kes teab? Olen veel noor!

Jaanika Sild

JAANIKA REIER

Olen 24-aastane. Sündisin Ida-Virumaal Pagari külas. Kooliteed alustasin Pagari Algkoolis, kus õppisid kokku kuus õpilast.

Õppimine liitklassis andis mulle hea keskendumisvõime ja soovi saada õpetajaks. Alates 4. klassist õppisin Jõhvi 1. Keskkoolis, mille lõpetasin 1999. a. hõbemedaliga. Aasta varem sain Jõhvi Lastemuusikakooli lõputunnistuse kandle erialal. Tallinna Pedagoogikaülikooli lõpetasin 1999. a. klassiõpetajana. Olen töötanud kaks aastat Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis. Suure-Jaani vallas olen elanud kaks aastat. Minu hobideks on ristsõnade lahendamine, käsitöö, kandlemäng ja rahvatants. Segarahvatantsurühmas "Loits" olen koos abikaasaga tantsinud ühe aasta. Uuel töökohal Suure-Jaani Gümnaasiumis loodan positiivseid emotsioone ja enesetäiendamisvõimalusi. Hakkamata juhatama kuuendat klassi.

JÄRELKASV

Maiu-Liisa Mikkor on kunsti- ja lugemishuviline noor neiu, keda võib näha tihti isegi linnatänaval koos raamatuga, ümberriingi midagi märkamata. Maiu-Liisa oleks küll peapreemia saaja, kui raamatuisandad peaksid andma välja auhindu suurimale lugejale. Kuid Maiu hobiks pole mitte üksnes lugemine. Nüüd võib Suure-Jaani Raamatukogu ruumides näha tema esimesi pintsliproovetaiesid. Selle näitusega alustab raamatukogu näitusesarja, nii et kõik soovijad võivad sinna tuua oma loomingut ja seda näitusena eksponeerida. Igatahes põnev on lugejatel minna oma armsasse vaimutemplitse ja avastada seal midagi uut ja ehead Maiu suutis meid igatahes üllatada!

Intervjuu esimese näituse puhul

1. Õppisid kuni üheksanda klassini Suure-Jaanis. Millised on mälestused kooliajast? Miks läksid õppima mujale?

Mälestused kooliajast on toredad. Kõige rohkem meeldis mulle käia klassijuhata Vello Aleksejevi näiteringis, kus õppisime luulekavu ja esinesime näidendiga "Okasroosike". Mina olin üks kolmest nõiast ja mu noorem õde oli Okasroosike. Ta õpibki nüüd Raeküla Gümnaasiumis näitlemisklassis. Pärnus sain kooli kõrvalt ka kunstikoolis käia ja sellepärast ma siit koolist lahkusingi.

2. Räägi oma kunstihuvist?

Mulle meeldib joonistada. Õppinud

olen Viljandis kunstiringis ja Pärnu Laste Kunstikoolis. Lemmikkunstnikuid on palju. Üks neist on Salvador Dali, kelle üpris skandaalne isik ja tema looming mulle meeldib. Eesti kunstnikest on omapärane ja huvitav Navitrolla.

3. Tean, et sa loed väga palju. Kes on su lemmikud?

Mulle meeldib sukelduda fantaasia-maailma ja sellepärast meeldivad mulle enim ulmekirjanikud nagu J. R. R. Tolkien, Clifford D. Simak, Isaac Asimov ja Mihhail Bulgakov. Tegelasest on kütkestavad Peemot, Woland, Andrew Blake, Andrew Martin, Harry Potter, vend Gadfael, HAL ja paljud teised erilised ja jõulised isiksused.

4. Millised on su tulevikuplaanid?

Sain Viljandi Kultuurikolledzisse raamatikogunduse ja infotehnoloogia erialale sisse. Pintsliit ma nurka ei kavatse visata.

5. Kas sulle on oluline koht, kus sa elad?

Mitte eriti. Muidugi eelistaksin elukohana Suure-Jaanit või Pärnut. raegusel infoajastul ei oma füüsiline asukoht enam nii palju tähtsust kui saja aasta eest.

6. Kuidas möödus su suvi?

Suvi möödus üldiselt rahulikult. Kõige rohkem jäi meelde Suure-Jaani IV muusikafestival.

MUUTJAD

See ei ole töö - see on armastus

Ülde külas Olustvere vallas elab naine nimega Tiina Uiho. Juba aasta tagasi soovitati Tiinast lugu kirjutada, kuid küllap ei olnud tähtede seis soodne ja meie tutvus temaga saab alguse nüüd, septembrikuus, mil Eesti tuntuim alternatiivmeditsiiniajakiri "Kolmas Silm" avaldas augustinumbris temast pika ja põhjaliku loo kui sensitiivide lemmikmassöörist. Öeldakse, et inimese kõik isetud soovid lähevad täide: Tiina soovis tõesti juba varajast lapsepõlvest peale saada massöörriks. Tema kuldse iseloomuga koduhaldjast vanaema pihtis pärast seljavigastusest tervenemist, et vaid külaravitseja-massöör suutis teda elule tagasi võita - ja alates sellest ajast tundis Tiinagi, et temagi tahaks inimesi niimoodi aidata. Kogu elu oli Tiina seda tungi endas kandnud ja kusagil sügaval olid massazi põhivõtted temas olemas - Tiina käed olid tihti aidanud lähedaste valutavates liikmetes valu leevendada. Kui ta algaja õpilasena massazilaua taga oma esimesi õpiõpilasi liigutusi tegi, siis ütles õpetaja, et Tiina käed on kui sündinud ravitsejatööks. Nüüd on ta õppinud erinevate õpetajate juures, tal on olemas meistripaberid ja õigus FIE-na inimestele oma raviteenust pakkuda. Tiina metoodika on ainulaadne ja eriline, kobmineeritud kokku mitmetest massazivõtetest alates üldmassazist lõpetades lümfomassaziga. Tiina ei nimeta oma tegevust tööks, vaid armastuseks. Iga inimene on tema sõnul kordumatu ja kaunis.

Kõik kehad saledast täidlaseni on tema meelest ilusad. Tiina arvates on maailmas lõputult palju kaunist ja see on täis armastust, armastuseenergiat.

Tiinast võiks lõputult kirjutada. Ta on karismaatiline isiksus, kelle mõjuväljast on kahju lahkuda. Nii ka mina uudishimuliku ajakirjanikuna olen hakanud tema õpilaseks ja patsiendiks. Usun, et Tiina armsa, roosa, rohelusse uppuva kodumaja leiavad üles need, kellele on määratud temaga kohtuda, temalt midagi õppida ja abi saada. Tiina Uiho on inimene, kes bioenergeetilist massaaži tehes ei mahu mingisugustesse raamidesse. Panime siiski loo rubriiki "Muutjad", sest Tiina suutis end muuta eas, mil paljud loobuvad uutest ettevõtmistest. Selge on see, et muutus iseennast ainult nii muutub ka maailm. Tiina puhul tuli tõde maailma muutmistingimusest eriti ilmekalt esile. Elades koos oma armsate vanematega (tõsi, Tiina isa Osvald Vungi on juba manalamees), üksteist aidates, tegutseb Ülde külas pere, kus kasvatatakse loomi ja suudetakse hoolitseda peale oma laste veel ka kasulaste eest. Kuid tänase loo raamidesse ei mahu Tiina tegevus emana ja kasu- emana. Edaspidi saab sõna Tiina ise, ta oli nõus meie lehele kaastööd tegema. Kõik, kes soovivad Tiina võlurikate abiga tervist tagasi võita, võivad helistada telefonil 70357.

Tiiu Jüriado

Foto: Tiina Uiho kiisult kaelaravi saamas.

KAASLANE

Päikeseline Heidi

Sürgavere on kaunis ja hoolitsetud asula. Seal on ilus park, mis pakub rohkelt varju, niidetud muruväljakud ja pilkupüüdvad koduaiad. Kui tänavatel omaette kõndida, võib saada kosutust silmale ja südamele. Üheks ilusamaks on Kirsi tänav, kus on eriti hooldatud koduaiad. Ühes aias, kus on perenaiseks Heidi Raba, lehvib lipuvardas sinimustvalge vimpel ja maja välisukse kõrval on medal, millelt võib lugeda, et see on Suure-Jaani valla kauneim kodu aastal 2000.

Heidi tuntaks Sürgavere s kui kohusetundlikku ja hoolitsevat pereema. Tema hella hoolt saavad tunda abikaasa Kalev ja lapsed Kauri (6) ja Kristiina (3). Veel tuntakse teda kui rahvatantsuringis käijat ja heatujulist ning abivalmis sõbrannat. Mina tunnen teda tema lapsepõlvest peale ja tahan rääkida Heidist kui väga tundliku ja sügava hingeeluga naisest. Heidi suureks armastuseks on lilled. Need kiirgavad kõikidele imetlejatele vastu armastust, mis lilledesse on pandud. Aiandushuvi on ta pärinud oma emalt. Lilled on hinge toit ja Heidi hing on selle läbi niivõrd toidetud, et see heliseb luulekeeles. Olin üllatusest keeletu, kui lugesin esimest korda ta värsse. Ta luulekeel on küps ja paindlik, tunded ja emotsioonid ehedad ja lummavad. Heidi kirjutas luulet sahtlisse, kuid võttis julguse kokku ja saatis värsid luulevõistlusele. Seal leidsid need äramärkimist ja Eesti Luuleliit tegi ettepaneku astuda klubi liikmeks. Oma loodusehuvi on ta saanud bioloogia-õpetajalt Endel Leinsoolt. Selle haruldase inimese ja õpetaja jaoks polevat Heidil piisavalt kiidusõnu. Heidi näeb looduses seda, mis tavainimesele jääb

märkamatuks. Ta räägib oma lilledega, sest mõistab nende keelt. Heidi on ammu aru saanud, et kõige tähtsam siin ilmas on kõrvale kuuldamatu ja silmale nähtamatu. Öhtustel jalutuskäikudel

on ta pilk tihti peatunud loojuva päikese poolt taevasse maalitud pilveviirgudes. Nendest lummavatest värvidest on Heidi tundnud endasse voolavat kummalist energiat, mis teda päevaste askelduste väsimusest vabastab. Tibutav uduvihm ja langev lumi on talle sõbralikeks kaaslasteks, kui ta jalutuskäigu asemel teeb tervisjooksu. Looduse võlu lihtsalt sunnib ikka ja jälle sulge haarama. Ükskord leidis ta öhtusel jalutuskäigul autolt tugeva löögi saanud valge kassi. Kiisu oli verine ja hingeldas vaevaliselt. Heidi silitas teda õrnalt ning palus südamest Loojat, et see kassi tervendaks või siis tema piinad lõpetaks. Kui ta ringiga samasse kohta tagasi jõudis, oli loomake kadunud ja järgmistel päevadel nähti hiirekuningat juba pargi vahel toimetamas. See tundus tookord tõelisena.

Heidi hääles on selge rõõm, kui ta ütleb, et tal on elus vedanud eriti mehega ja ka vanematega. Nendest on talle tuge oma toredate laste kasvatamisel, mida ta peab praegu oma põhitööks. Ta ütleb, et ei ole veel oma õiget rada leidnud, aga ta teab ka seda, et igal asjal on oma aeg. Ka teistele soovib ta armastust, mõistmist ja päikest!

Tiina Uiho

Augusti lõpupäevadel võis Suure-Jaani järvel näha isevärki veesõidukit. Tegu oli järvetaimede niidukiga. 20 000 krooni maksvat "muruniitmist" tuleks korraldada ka järgmisel aastal.

SÕNUMID

Tääksi kool avas

1. septembril võimla.

Võimla avamise tseremooniast võtsid osa maavanem, maakonna hariduse- ja spordi tippjuhid, ümberkaudsete omavalitsuste ja koolide juhid, Olustvere valla volikogu ja vallavalitsuse liikmed, külavanemad ja kohalik rahvas.

Lindi löikasid läbi Helir-Valdor Seeder, Kalle Küttis, Ilmar Kütt, Arnold Pastak ja Are Aua.

Hulgalistele tervituskõnedele järgnes sõpruskohtumine korvpallis valla ja ehitaja võistkondade vahel, mis lõppes 48:31 Olustvere valla võistkonna kasuks. Parim korvikütt oli Hillar Pesti.

8 miljonit maksvas spordihoones on täismõeteline spordisaal, pesemis- ja riietumisruumid ning avara vaatega rõdu.

Võimla valmimisega lahenesid Tääksi kooli ja kogu valla spordi tegemise seotud probleemid.

Mari-Liis Kõuts
Sotsiaal-humanitaarõunik

Teabepäevad Olustveres

Eesti Kutsehaiguste Liit pidas 02. -04. augustini kutsehaigete ühingutele Olustveres teabepäevi. Kutsehaigusteks nimetatakse haigusi, mille on põhjustanud töökeskkond või töö iseloom. Kutsehaiguste hulka kuuluvad ka tööõnnetustes kannatanud. Saatekirja kutsehaiguste kliinikusse annab perearst. Kutsehaiguste ühinguid on vabariigis 14. Viljandimaa Kutsehaigete Ühing tegeleb Viljandis Posti t. 20 Puuetega Inimeste Koja ruumides, seda juhib Milvi Tarto. Tä oli hästi korraldanud ürituse läbiviimise eeltöö. Igati aitas selleks kaasa vallavanem Are Aua ja vallasekretär Leontine Kobin. Olustvere Põhikooli direktor Liivi Lindemann tagas sponsorluse korras teabepäevade tööruumi, Maret Mõlder oli heaks abiliseks ürituse eesistujale. Dr. Ester Keba kuulas ära kõik meie südamehädad ja aitas neid leevendada. Urve Kimmel jutustas elust Viljandi Puuetega Inimeste Kojas. Olustvere Turismikeskuse juhataja Krista Kull ja Elviira Grosberg võtsid kanda osalejate olmemured. Noor kokk Monika Tsilk ja tema abilised Toomas Mastik ning Kadri Kroonberg üllatasid meid kõrgetasemelise teenindamisega. Kuldaväärt näpunäiteid tervisliku toitumise vallast jagas Elli Vendla, kelle särav esinemine ja optimistlik ellusuhtumine süstis elurõõmu meisse kõigisse. Teotahetelust ja optimismi õppisime Verner Tootsilt. Särtsakad memmed Vaiki Reineri juhendamisel tegid südame soojaks oma esinemisega ja näitasid, et elu on selline, milliseks ta ise endale teeme. Kõik, mis siiani oli tundunud troostitu, hall, väljakannatamatu ja igav, oli korraga muutunud värvilisemaks, kuidagi rohkem tuli ellu päikest ja usku.

Olustvere vald elab täisverelist elu. Oleme viinud läbi üritusi paljudes maakondades, kuid Olustvere jääb erilisel meelde. Olusverelased on rõõmsameelsed, kes oskavad hinnata ja tutvustada oma valla omapära ja eeliseid. Haljasalad on kenasti korrashoitud, park hooldatud. Tallinna härrased kutsuvad kõiki pealinna elama. Kahjuks ei ole need härrased vist külasthanud Olustveret, kus elu keeb ja keegi ei hala. Olustverelaste heatahtlikkus, külalislahkus ja optimism aitavad meilgi, kutsehaigetele rõõmsamalt tegelda meie endi probleemidega. Täname lisaks eelpolnimetatutele veel Milvi Visti ja ansamblit "Boomer" koos veedetud meelde jäävate päevade eest! Teadke, et teiega oli meil hea olla. Edu teile!

16.08.2001. A.

Aino Muru,
Eesti Kutsehaiguste Liidu tegevjuht, 50112
Tartu, tel. 07 367 127, 050 19 539

Tungal leegitseb

Kuhjaveres külas toimus 20. augustil taasiseseisvumispäevale pühendatud pidulik koosolemine. Külamajas tehti kokkuvõtteid ühistegevusest, anti kätte heakorraldava autasud ja esinesid külalised. Külavanema sisukas kõnes kajastusid kümne aasta jooksul toimunud muudatused nii vabariigis kui ka Kuhjaveres. Kaja Kaur tuletas oma esinemises meelde, et 1936. -1940. aastatel toimus Eestis riiklik kodukaunistamise kampaania, mille käigus 2000 talu sai värvimulla tasuta, ja üle tuhande viiesaja talu värviti ära ka Viljandimaal. 1997. aastal alanud kodukaunistamise kampaania ei ole olnud nii laiaulatuslik. Ent Kaja Kauri sõnul on Kuhjaveres küla hoidnud tungla leegitsevana ja kutsub teisi oma eeskujule järgnema. Heiki Raudla esinemisest

jäi kõlama B. Russelli mõte, et demokraatia alus on kadedus - eeskujuga nakatab, õpetab ja viib elu edasi. Veel kõneldes H. Raudla tööst sisemisniistri nõunikuna, hobist koguda aforisme ja koostada "Sakala" kalendrit. Tantsuks mängis ansambel "Emmeta" Jaan ja Signe Hanseni osavõtul. Koosviibimisel said soovijad lugeda uut külalehte, mida toimetab Urve Mukk.

Sellel aastal osales talude ülevaatusel 15 peret. Kauneima kodu tiitli sai perekond Lemming (Passaia talu), teise koha vääriliseks tunnustati perekond Mukk (Tire talu) ja kolmanda koha võitis perekond Kuusik (Alt-Siimu talu).

Tiiu Juriado

Ülde küla elab täiel rinnal

Kui aasta tagasi külarahvas kokku tuli ja otsustas elule huvitavama suuna anda, oli kahtlejad küllalt. Pessimistid olid kindlad, et varsti väsivad eestvedajad ja kaasalööjad lihtsalt ei ole. Nüüd on aasta möödunud ja kõhklejad on vait jäänud. Tööplaan pandi paika ja kevadel alustati külalplatsi koristamist - kuulutati välja talgud ja rahvas tuli kohale. Kõige suurema panuse andis Peep Rink, kelle tehnika oli põhitöö tegija. Külarahvas lõi rõõmuga kaasa rehade ja labidate välkudes, saamees oli Väino Hansen. Öhtul oli mõnus tunne lõkke ääres tööst väsinud ihuliikmeid soojendada. Lipumasti pani püsti Jüri Luht. Ükski õige küla ei ole ilma kiigeta. Palkide eest tuleb tänada Meelis Reinholdi, rauamaterjali muretsetes Kalju Rajamäe, tehnika oli Peep Ringi mure, süvendit oli kaevamas Margus Mäger, kes tegi ka kevadel kaevamistöid. Tuntud kiigemeistrid Aigar ja Henn on küll võõra valla mehed, aga tulid hea meelega appi. Oma külameestest oli nõu ja jõuga abiks Guido Soonberg, Rein Kukk ja paljud teised. Kiik sai püsti ühe päevaga ja kolm päeva järjest olid uudistajad kiikumise ametis. Külalplatsi juurde kuuluva kõige vajalikuma majakese püstipanemise eest tuleb tänada Aleksander Olbrit. Muidugi oli ka palju teisi abimehi, keda kõiki ei jõuagi üles lugeda. Viimase ühistööna valmis võrkpalliplats. Jällegi oli Peep see, kelle masinad tegid põhitöö. Jüri Raudmets vedas kohale liiva ja kruusa. Margus Mäger oli järjekordselt see mees, kes kopa kange hoidis. Nüüd on igal öhtul kuulda palli matsumist ja ergutushüüdeid. Esimene võistluski on juba edukalt maha peetud. Ja nii lähebki see külaelu ülesmäge, sest on, kes veavad eest ja on neidki, kes liikkavad tagant. Muidugi on külavanem Siiri Sonk see, kelle väsimatu energia on põhiline liikumapanev jõud.

Tiina Uibo

Külakiige ehitamisel on kätte jõudnud otsustav moment: kiigevõlli paigaldamine.

Ülde volle

Augustikuu viimasel laupäeval toimusid Üldes suvelõpu sportliikud suvemängud. Keskpäeval oli laste orienteerumisvõistlus, kus lastel vanuses kuni 10 aastat tuli läbida viis kontrollpunkti, suuremad lapsed kaardi abil läbisid kaheksa. Need olid esimesed sellelaadsed võistlused, õppisid nii lapsed kui ka organiseerijad. Osa võttis kuus võistkonda. Võitjateks nooremas vanuserühmas tulid Daisy Sarjas, Kretel Orgmäe ja Merli Pärigma. Vanemas vanuseklassis võitsid Kuldar Kõuts, Kristjan Rajamäe ja Jaan Jänes. Finishis sai iga laps ära juua pudeli limpsi. Kuna lapsed tundsid oma kodukanti üpris hästi, siis kõikidel oli soov veel midagi teha. Teatevõistluses tulid võitjaks võistkonna "Art" liikmed. Selle mängu sponsor oli reklaamifirma "Groomer" Tallinnast oma mõnusate tillukeste lepatriinudega. Kell üks algas korvpallivõistlus "ÜldeVolle". Kohale oli

tulnud 9 võistkonda. Esi koha saavutas võistkond "Aimla" koosseisus Jüri Sulg, Margus Kitse ja Lembitu Kullassepp. Võistkonna "Joosep" fännid muutsid võistluse kaasakiskuvaks. Võistlusi aitasid organiseerida külavanem Siiri Sonk ja Toomas Roosalu. Volle peakohtunik oli Arvi Sarjas. Üritus on plaanis muuta traditsiooniks, kusjuures välja antakse ka rändkarikas. Päeva lõpetas disko Janek Vahtra ja Tarmo Hanseni eestvedamisega. Üritus lõppes esimese kukelauluga ja läks igati korda. Oma panuse andsid ka Edna Toming ja Riho Putnik, kes pakkusid kauplusest nii süüa kui ka juua.

Aitüma kõikidele ja saame jälle kokku Ülde Volle!

Siiri Sonk,
külavanem

Kuidas elad, pensionär?

Leida Mukk, Aimala:

"Pole sellel pensionärielul häda midagi, kui pension naituke suurem oleks. Mida mõtled, seda kohe osta ei saa, peab ikka enne veidi rehkendama,

et ots otsaga kokku tuleks ja vahepeal enne järgmist pensionipäeva söömata ei jääks. Tegelen oma aialapikeseaga, kasvatan enda tarbeks köögivilja. Loomi enam ei pea, pole seda tervist, et nendega üksinda mässata jaksaks ja praegu pole loomapidamisel mõtetki. Suuremate tööde tegemisel on lapsed abiks. Võtan osa küla liikumisest ja Tääksi pensionäride ühenduse tegemistest. Teen näputööd, koon ja õmblen. Reisimiseks ei jätku raha.

Olen õnnelik, et õigel ajal pensioniikka jõudsin, muidu vaevleks praegu töötuna siin maal. Vanadust ma ei karda, oleks vaid tervist niipalju, et lastele koormaks ei muutuks. Elu pole kurvastamist väärt, suurimat rõõmu valmistavad lapsed ja lapselapsed.

Pensionär elab ikka kuidagi ära, aga kui noorel tööd pole, on asi päris hull. Pensioniikka jõudnud tööline peaks oma koha noorele loovutama, mitte kümne küünega sellest kinni hoidma."

Maive Ottas, Suure-Jaani:

"Pensionäriseis usest hoolimata olen ettevõtja ja pean käsitööpoodi, juhendan käsitööringi ning üldse osalen aktiivselt linna kultuurielus. Hommikust õhtuni saan suhelda inimestega, tunnetan, et olen neile vajalik ja see pakub mulle suurimat rõõmu. Aga mind kurvastab inimeste üleüldine pessimism, mis saab alguse meie kehvast majanduslikust olukorrast.

Rahaliselt olen omadega toime tulnud, eks poepidamisest on ka veidi abi. Lapsed aitavad minu tegemistele kaasa. Pensionärina olen oma aja peremees. Tunnen, et nüüd on palju rohkem aega kõige jaoks, kui seda oli tööl käies. Vanadust ei oska karta, peaasi, et mõni haigus külge ei tuleks, mida raske ravida. Ei tohi koju istuma jääda, liikumine ja suhtlemine teiste omaealistega on väga vajalik pessimismist hoidumiseks. Väiksed kohustused ja kerge pinge aitavad vormis püsida.

Unistan reisimisest, reisida meeldib mulle tohutult, kuid pensionärina on rahaline seis võimaldanud käia vaid ühel reisiril Austriasse ja Šveitsi."

Rein Vabamäe, Sürgavere:

"Põhiliselt tegelen koduste majapidamistöodega. Raadioamatöörina

noikitsen vahel õhtuti oma aparatuuri kallal ja pean teiste amatööridega sidet. Võtan osa Sürgavere pensionäride klubi "Rukkilill" üritustest. Kahjuks ei luba tervis teha kõike seda, mida tahaks.

Algul oli see pensionäriks olemine kuidagi raske ja rusuv. Kõik senine tegevus oli äkki kadunud ja ei osanud kuidagi olla. Nüüd olen ära harjunud, kuigi vahel tunnen suuremast suhtlemisest puudust.

Maal elades tuleb rahaliselt välja, kuigi laiutada ei ole midagi. Suurimat rõõmu pakuvad lapsed ja lapselapsed, teadmised, et neil hästi läheb. Vanadust ma ei karda, unistan kaugete maade nägemisest. Kevadel käisime abikaasaga Leedus sõbral külas. Ei paistnud, et Leedus elaks pensionär oluliselt teisiti kui meil. Kaugemateks sõitudeks pole rahasid."

Marta Siil, Pikkmetsa:

"Kasvatan kurki, tomatit ja müütan neid Suure-Jaanis turul. Kasvatada on lihtne, aga katsu müüa! Pensionär olla on tore, käin käsitööringis ja pensionäride klubis. Alati tuleb rõõmus olla, kõik halb endast mööda lasta. Pensionärile on vajalik hea tervis ja halb mälu, mis unustaks kohe kõik halva. Suurim rõõm on näha, et minu lastest on saanud tublid tööinimesed. Loodan, et ka lapselapsed saavad koolitatud ja leiavad oma koha elus.

Kurb on vaadata neid inimesi, kes juba vara hommikul kerjavad raha pudeli jaoks. Olen palju elu näinud, kes ise tahab ja viitsib, leiab omale tööd igal ajal, ega vanasti elu kergem polnud. Raha tuleb tarvitada vastavalt sissetulekule, mina tulen omadega välja ja ei kurda. Ainult jalad ei liigu ja käed hakkavad viletsaks jääma, tööjõudu oleks appi vaja. Aga kes see tahab sinna kaugele metsa tulla? Oleks asjalik abiline, kellest ka kasu, siis jõuaks talle makstagi."

Kurb on vaadata neid inimesi, kes juba vara hommikul kerjavad raha pudeli jaoks. Olen palju elu näinud, kes ise tahab ja viitsib, leiab omale tööd igal ajal, ega vanasti elu kergem polnud. Raha tuleb tarvitada vastavalt sissetulekule, mina tulen omadega välja ja ei kurda. Ainult jalad ei liigu ja käed hakkavad viletsaks jääma, tööjõudu oleks appi vaja. Aga kes see tahab sinna kaugele metsa tulla? Oleks asjalik abiline, kellest ka kasu, siis jõuaks talle makstagi."

Kaljo Õismaa, Sürgavere:

"Pensionäril on aega ja raha vähe aga töid, tegemisi palju. Tööl käies said kodused toimetused töö kõrvalt tehtud, nüüd olen ainult kodu

päralt ja ikka ei jõua kõike ära teha.

Pension on pisike ja midagi kiita ei ole, seda enam, et hinnad aina tõusevad, pension mitte. Lehm ja seapõrsad annavad toidulauale lisa. Reisimine piirdub vaid laste külastamisega Tallinnas ja vahel harva mõni ekskursioon pensionäride klubiga. Meie riigi maaelu poliitika teeb kurvaks.

Rõõmu toob iga kordaläinud asi, kas või siin oma maja kohendamise juures. Suurim rõõm on muidugi naervad ja kilkavad lapselapsed suviti koduüel. Vanadust karta ei oska,

pensionäriks saamine on elu loomulik etapp. Unistan, et jälle oleks maal talud, igas talus pere, kes hariks oma maad."

Maie Kotsar, Ülde:

"Kasvatame köögivilja õueaiamaal, kanu ja parte peame. Rahadega tuleb ots otsaga kokku. Poes käimine on ühtlasi teistega jutu-

ajamine, külaudiste vahetamine. Suhtlemisest tunnen suurt rõõmu. Käin kõikidel pensionäride ühenduse üritustel. Koon sokke ja kindaid. Abikaasa käib kalal. Väiksed igapäevamured on, et kuidas jälle kartuli üles saab, aga muidu pole elul häda midagi."

Stella ja Arno Karolin, Wortington, USA:

"Maja on juba 35 aastat vana ja palju aega kulub selle kohendamisele. Meeldib palju lugeda, käime kontsertidel, teatris, reisimas. Oleme reisinud Eestis, Euroopas, Austraalias, Alaskal, Havail, ... Ameerikas ei ole veel kõiki osariike läbi käinud. Nüüd pensionipõlves on aega ja võimalust reisida. Kui tööl käisime, olid esimese viieteist tõeasta jooksul vaid kahe nädalased puhkused, siis lisandus kolmas nädal. Sai lastega nädalakese telgitud kuskil jõe või järve ääres ja kõik.

Ka rahaliselt on praegu kõige lahedam aeg. Ameerikas hakkab iga inimene alates kuuekümnendast eluaastast saama riiklikku niinimetatud sotsiaalkindlustus pensioni, olenemata sellest kas ta on töötanud või mitte. See võimaldab äärmiselt tagasihoidlikult ära elada. Siis on niiõeldu erapension, mille sissetulekuid on ise tehtud ja veel on võimalik, et töökoht maksab lisapension. Nii on võimalik, et inimene saab korraga mitut erinevat pensiooni ja abikaasade peale moodustuvad seega päris lahedad võimalused.

Vanadust me ei karda, küll aga nii jõuetuks jäämist, et enam liikuda ei saa. Kuni seitsmekümne viienda eluaastani ei olnud terviseiga mingeid probleeme, edasi hakkas tasapisi mõni asi tunda andma. Kuna paljud inimesed tahavad ja jõuavad töötada peale pensioniikka jõudmist, ning ei taha teha ruumi noortele, siis on kuulda olnud, et mõeldakse pensionile jäämist viia seitsmekümnendale eluaastale.

Küsis ja pildistas Jaanus Siim

Traksik eile ja täna

Lasteaed "Traksik" alustas oma tegevust 29.oktoobril 1969.a Suure-Jaani Maetsamajandi Lastepäevakoduna. Tol ajal tegutses lasteaed kahe rühmalisena: söime- ja aiarühm. Algupeale sai meie lasteaiamajaks ühepereelamu, mis on väikeste kohendamistega vastu pidanud tänaseni. Tänu Suure-Jaani vallavalitsuse ja volikogu toetusele ning meie endi tragidusele oleme hakkama saanud isegi euro-õuetele vastava köögi sisustamisega. Oma hiilgeaegadel oleme pidanud ära mahutama 40 mudilast.

Alates septembrist 1991 läksime Suure-Jaani vallavalitsuse alluvusse, kadus ära söimerühm, kuid lisandus teine aiarühm. Metsamajandi lasteaiast sai Kõidama lasteaed, millele hiljem lisandus vahva nimi "Traksik".

2000. aastal lasteaiarengukava koostades selgus, et tulevikus jätkub lapsi vaid ühe rühma jagu. Siit sigineski mõte: avame lisaks aiarühmale taas ka söimerühma. Septembris ootamegi endale külla ka alla 2 aastast laste vanemaid: tulge, vaadake, kuidas elame. Kui soovijaid jätkub, avatakse meil ka söimerühm.

Mida öelda meie lasteaiatutvustamiseks? Arvame, et meie lasteaiad iseloomustavad väga hästi kolm sõna: PÄIKE, ÕHK ja VESI. Meie lasteaiad on suur, linnasaginast eraldatud õu, aialapike, kus lapsed jõukohast tööd teha saavad, oma mets õppe- ja terviserajaga, vaikus, rahu ja puhas õhk. Kuid lisaks sellele on tarvis ka häid kasvatajaid ja juhendajaid, et lastest sirguksid arukad täiskasvanud. Meie lasteaiad on eriharidusega pedagogid, hoolitsevad tädid ja kasvatajad. Mõeldud kevadel ühinesime ülevabariigilise projektiga "Tervist Edendav Lasteaed", kus meie maakonnast osaleb veel 8 lasteaiad. Projekti raames saame täiendkoolitust ja väga heal tasemel nõustamist. "See maja ei ole lasteaed, see on pigem lastele koduks" on meie külalised öelnud.

Elame muutuvajas. Vajame ka ise muutust. Leili Andre sulest on aga pärit sõnad: "Kõik, mis me kauni homse nimel teeme, on jääv, sest ta on uue rõõmu seeme..."

Liia Piirsoo
Lasteaed "Traksik" juhataja

Õpetlikud lood

Oli õpetaja ja õpilased. Kord olid nad aias. Õunapuu all oli puult kukkunud õun. Õun oli ilus, kuid ühel küljel oli tal plekk. Õpetaja võttis õuna ja ütles: "On kaks võimalust. Õuna võib kohe ära süüa, aga võib ta ka noaga puhastada ja alles siis süüa. Viimasel juhul õnnestub rohkem süüa, sest paratamatult peame riknenud koha ümbert osa õuna söömata jätma. Aga sööma võime me esimesel juhul kohe asuda. Teisel juhul peame võib-olla noa järele minema ja tegema teatud eeltööd. Need on kaks erinevat strateegiat." Õpetaja võttis noa ja puhastas õuna. Seejärel hakkas ta õuna sööma. "Kas te meile ka pakute?" küsisid õpilased. "Ei, sest siis mäletate te paremini" ütles õpetaja.

See kehtib igas asjas ja miski pole nii tähtis kui see erinevus.

ümber jutustanud
Üks Naine Helekollane

ELUST ENESEST

ÕNNE JA SIRJE SUVESEIKLUSTEST

Õnne Aver ja Sirje Urbel on mu head kolleegid Suure-Jaani Gümnaasiumist. Tublide pedagoogidena on nende õppeaasta alati pingeline ja tõine. Kuid puhata nad oskavad ka! Igal aastal teevad Õnne ja Sirje üheskoos mingisuguse välisreisi ja sellel aastal käidi Prantsusmaa -reisil. Kuid iga reisikirjeldus, olgu see kui oskuslikult kirja pandud, pole ikkagi see, mis ise oma silmaga kohal käia, käega katsuda ja meeltga hoomata. Kuid mu töökaaslased väitsid, et palju elamusterikkamaks kui Pariis, kujunesid neile jalgrattamatkad Hüpasaarde, Soomaale ja mööda Sakala teed Kurgjale. Hüpasaares võttis neid vastu abivalmis muuseumitöötaja Kalle Jaaniste, kelle poolt joonistatud plaani järgi vaprad naismatkajad sealkandis siis tegutsesidki ning suve parimaid elamusi korjasid. Olen kõikidelt rabaskäijatelt kuulnud, et raba mõjub kirgastavalt, rahustavalt ja lummalvalt. Kui Hüpasaares-käik ei toonud kaasa teatavaid vintsutusi, siis Sakala teed mööda Kurgjasse-sõit oli katsumus omaette. Ent uljad teelised ei hoolinud krimmudest ega muudest raskustest, vaid imetlesid keskkonda, kuhu tsiviliseeritud rahvamassid tavaliselt ei satu. Kurgjasse jõudes said nad näha

uut silda, süüa maitsvat talutoitu (nt. kama) ja sisse elada vanaaegsesse taluõhustikku. Väsitav tagasitee lõppes Vanaõue puhkebaasis, kus oli hea jõudu taastada ja keha kinnitada. Matkalt toodi kaasa maitsvaid kukeseeni ja kui te nüüd tunnete, et kukeseene-kastme-neelud kõditavad süljenäärmeid, siis võtkem Sirjelt ja Õnnelt eeskujuna ning mingem ka ise samu radu pidi suvest veel viimseid rikkusi ja muljeid koguma. Lõpetan seiklejate sõnadega: "Ekstreemsport jalgrattamatka näol mööda Sakala teed on suve parim elamus." Kohtumiseni metsateedel!

Tiiu Jüriado

Iidest Viljandist põhja poole
asub üks imeline väike linn
lähedal üpris Hüpasaare soole
on me kallid kodulinn

Siis kui sõidad Olustverest siia
võid end otseteed kartulipõllule viia
keera väheke kura kätt
näed kohe suurt ja ilusat vett

See on meie linna uhkus
Suure-Jaani oma järve
siin võid julgelt veeta oma puhkust
küll siis puhkab sinu ihu ja närv

Ei täida järve meil ainult floora
järve niitmise masin lisas augustile soola
kala püüda võib nüüd klubi "Säga"
kassidele meeldibki see väga

Teisel kaldal Lembitu valvab kui kalju
kuigi temal aastaid on juba üsna palju
Amandus ise kord pistis talle mõõga pihku
mõni noor tunneb nüüd tolle vastu öösiti
kihku

Vat Lembitu ongi see tähtis mees
kes toob linlased tähtpäevadel kokku
siis tema ümber kõva melu keeb
puhkupill mürtsub, poliitikud löövad lokku

Järve kaldal Lembitu ees
surnuaed ja kõrge kirik
mis aga on kena kiriku sees
kas sinna maetud mõni rikas ülik?

On kena altar ja Anne rist
ja Kriisade tehtud orel
ja üpriski palju kontserte vist
see on ju lõpmata tore

Kadunukesed Köler ja Saar
olid üks tore paar
kuigi pole sündinud meie linnas
nüüd on nad õige kõrges hinnas

Vot muusikud Kapid ja Väks
on väga kõvad mehed
terve juuni neid kuulas iga saks
ja kirjutasid nendest mitmed lehed

Ega teinud nad ometi midagi santi?
nende muusikat festivalil ette kanti
isegi nii häid lugusid
et aitas söömata täita pugusid

Kappidest jäänud meie maja
selles on muuseum ja kontserdituba
maja remondiks raha veel vaja
aga vaatama tulla on teil juba luba

Eelmise hoone kõrval
mitte päris linna serval
seisab Valga Maja, kus lubatud luksust
ja asub siin kuus väga tähtsat üksust

On valitsus, "Hooldus" ja lasteaed "Sipsik"
ja Viljandimaa ilusaim raamatukogu
AIP-is võib kontakte luua iga üksik
saab abi, kui mõni hammas on logu

Kes valitseb praegu me linna
see on linnapea Arro Peeter
kas temalgi varsti tuleb jälle minna
pea vastu vähemalt kilomeeter

Või ainult kilomeetrist ta hoolib
terve linn hoopis rohkemat noolib
meie mõte on naabritega hästi klappida
vast ei tuleks siis eelarvet nii kõvasti lappida

Ei saa veel unustada ühte väga tähtsat maja
millele on üle poole linna rahast vaja
gümnaasiumit kord juhatas Kondas
kelle büst nüüd ootab paigaldamist võib-olla
Sondas?

Sellest ajast pärit veel vana park
mille varju rajatud laululava
üle neljakümne korra juba toimund uhke
värk
Järvepeole lisab vürtsi õine tulekava

Keset linna asub 11 poodi
süüa, juua, lilli, korpi,
kraami, mis võib jälle minna moodi
kuulsat kreemikringlit, torti

Mitu pangamaja, tuletõrjetorn
vaimutoitu poest, kultuurimajast
et ei oleks keegi enam morn
ja ei räägiks igavast ning tühjust ajast

Ühes redeliga kambris kodukootud Internett
kõigil mööda Võrku teha võimalik on mõni
trett
olemas on isegi me oma kuulus häkker
vast ei raba tedagi just kohtuvõimu pikker

Aga ööd me linnas vaiksed - lamp ei põle
linna rahakott on selleks liiga hõre
pimeduses koju minna üpris kole
vast on iibe suurenemist loota? oleks tore

Oma väikest linna võime lõputult kiita
suvel tuleb tema ikka kenaks niita
et saaks kohalik ja võõras aega viita
meeldivaid elamusi hiljem kokku liita

Autorite kollektiiv

Teated

Suure-Jaani valla 2001. a. maa hindamise tulemuste avalik väljapanek on Suure-Jaani vallamajas, Nurme 5, 11. septembrist kuni 30. septembrini 2001. a.

Huvitatud isikutel on õigus 10 päeva jooksul avaliku väljapaneku lõppemisest arvates esitada hindajale kirjalikke parandusettepanekuid ja pretensioone ning ilma kautsjonit tasumata vaidlustada hindamise tulemusi.

Olustvere Vallavalitsus teatab, et vastavalt "Maa hindamisseaduse" § 5 lõikele 2 toimub **Olustvere valla 2001 aasta maa hindamise tulemuste avalik väljapanek** alates 11. 09. 2001 kuni 30. 09. 2001 Olustvere vallamajas (Olustvere alevik, Rataskaevu 2). Huvitatud isikutel on õigus 10 päeva jooksul avaliku väljapaneku lõppemisest arvates esitada vallavalitsuse kaudu hindajale kirjalikke parandusettepanekuid ja pretensioone ning ilma kautsjonit tasumata vaidlustama hindamise tulemusi.

Vastavalt "Suure-Jaani linna eelarve koostamise korrakale" on 2002. aasta eelarvest toetuste taotlemise tähtajaks 1. oktoober k. a. Hilisemaid taotlusi ei ole eelarve projekti koostamisel võimalik arvesse võtta.

Abipalve

Ootame vihjeid **Kuhjaverre külakaardi lõhkujate kohta**. Vandaalitsejate tegu pidi toimuma ajavahemikus 25.-26. augustini, kusjuures sündmuspaiga juures olid nähtavad traktorijäljed. Ootame teateid telefonidel 052 53 978 või 59 393

Enampakkumine

Suure-Jaani vald müüb eelläbirääkimistega enampakkumisel temale kuuluva **Sillaotsa garaazi** Päraküla külas. Pakkumise avalduse esitamise tähtaeg on 18. 09. 2001. a. kell 14. 00. Infot saab Suure-Jaani Vallavalitsusest Nurme t. 5 Suure-Jaani, tel. (043) 55 431, GSM. 052 82 910, e-post: mart@vald.s-jaani.ee

Suure-Jaani politsei hoiatab koeraomanikke **hulkuvate agressiivsete koerte** eest, kes on rünnanud mitut lemmiklooma. Teretulnud on **igasugune info mõrtsukkoerte kohta**.

Fotograaf Jaanus Siim teeb Suure-Jaanis **ateljefotosid dokumendipildist perepildini**. Eelnev kokkulepe telefonidel (043)72001 või 05178704

OÜ LANDEKER ostab

kasvavat metsa ja metsamaad,

hind kuni 60 000 EEK/ha. Tasu kohe!

Telefon: 05179866, 05110415

Faks: 06335576

Kõidama lasteaias "TRAKSIK" on veel vabu kohti. Võtame vastu ka alla 2 a vanuseid lapsi. Lähemat infot saab 71 237; 72 218; 052 28 121.

Kes soovivad hakata kasutama **Täaksi kooli võimlat**, palume registreerida end Mare Luhti juures (tel. 056611428)

Müün ja ostan **küttepuid**.

Info: Suure-Jaani, Tööstuse tn 6. Tel. 051 67 723

Ostan okaspuupalke ja paberipuid. Raie + väljaveo võimalus. Tasu kohe. Tel. 056 688 332

80 aastat Sürgavere kooli.

Tänavu sügisel möödub juba 80 aastat päevast, mil vana mõisahoonet võttis esimest korda vastu ümbruskonna lapsi koolitarkust taga nõudma.

Iga 5 aasta järel tulevad kooli lõpetajad ja õpetajad Sürgaverre, et meenutada oma kooliaastaid. See on oodatud kokkusaamine kogu kooliperele kui ka külalistele.

Ootame kokkutulekule kõiki, kelle koolitee on seotud Sürgaverega. Koolipäev algab laupäeval, 6. oktoobril 2001 kell 14:00. Kokkutulekule saab registreeruda telefonil (043) 75 340

Sürgavere Põhikool

Suure-Jaani politseijaoskonna ametnike vastuvõtuajad.

Juhtivkonstaabel

Harry Andersson

Tel 72 007,

051 65 977

Teisipäev 09:00-12:00

Neljapäev 13:00-16:00

Vanemkonstaabel

Enn Türk

Tel 72 006

Reede 09:00-11:00

Konstaabel

Armin Saarits

Tel 72 006

Esmaspäev 10:00-12:00

Neljapäev 14:00-15:00

Konstaabel

Ain Kuldkepp

Tel 72 006

Teisipäev 09:00-11:00

Reede 14:00-16:00

Tänuavaldus

Sürgavere küla elanikud tänavad kohalikke noori omaalgatusliku bussijaama ja selle ümbruse koristamise eest

Õnnitleme

lapse sünni puhul!

Veera Sepal ja Sulev Otsal sündis
01.08.2001 poeg **Siim Ots**

Maire Rungil sündis
17.08.2001 poeg **Kristjan**

Kairi Pringil ja Urmas Eevardil sündis
22.08.2001 tütar **Birgit Eevardi**

OÜ TEHNOPUIT OSTAB:

	KUUSK	Mänd
Ø 11 13 cm	350 EEK	350EEK
Ø 13 18 cm	640	640
Ø 18 ja < cm	770	640
.D kvaliteet	350	350

Kuusepaberipuid 370 EEK; männipaberipuid 350; kasepaberipuid 310; lelapakku 300 (2,5; 3,1) pikkusega; haavapakku 320 (2,5;3,1; 3,7) pikkusega
Ostame samas kasvavat metsa ka koos maaga. Raie + väljavedu
Tel. 056 688 332

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

**Et iga hommik rõõmu kingiks,
Mis muudaks argipäeva peoks.
Teil õnne olgu igas aastaringis
Ja kõik Te soovid saagu teoks!**

Suure-Jaani linn

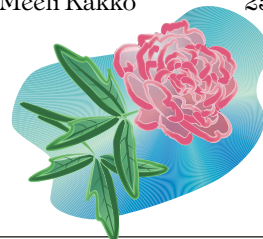
Jüri Kimmel	26. 09. 1915	86
Daisy Reiman	05. 09. 1915	86
Jaan Järve	02. 09. 1918	83
Anna Leesmäe	20. 09. 1918	83
Liisa Kimmel	30. 09. 1918	83
Ellen Lauk	30. 09. 1919	82
Leida Grišan	20. 09. 1921	80
Este Kimmel	06. 09. 1931	70
Lea Land	10. 09. 1931	70
Ülo Kägu	28. 09. 1941	60
Endel Vendelin	29. 09. 1941	60
Hilda Mäe	16. 09. 1941	60
Milvi Putrolainen	29. 09. 1941	60
Einar Mustonen	10. 09. 1951	50

Suure-Jaani vald

Marta Paas	13. 09. 1908	93
Lidia Kuusk	10. 09. 1910	91
Anna Ruiso	03. 09. 1912	89
Mathilde Kaasiku	02. 09. 1913	88
Ella Stiim	17. 09. 1914	87
Linda Valdmaa	26. 09. 1916	85
Olga Kivi	28. 09. 1916	85
Anete Orav	29. 09. 1916	85
Armanda Mortits	30. 09. 1916	85
Linda Kais	13. 09. 1920	81
Vilma Jüriado	11. 09. 1921	80
Maimu Viigand	06. 09. 1931	70
Leida Pani	08. 09. 1931	70
Jüri Liivakivi	24. 09. 1931	70
Aire Seero	04. 09. 1951	50
Olev Aule	11. 09. 1951	50
Aave Toomsalu	21. 09. 1951	50

Olustvere vald

Lidia Kivisild	18. 09. 1912	89
Aneta Luik	12. 09. 1921	80
Vladimir Tammik	06. 09. 1931	70
Juhan Säge	24. 09. 1941	60
Vello Marjasoo	27. 09. 1941	60
Eldur Rätsepso	04. 09. 1936	65
Rein Cekulit	13. 09. 1936	65
Heldur-Helmut Lomp	30. 09. 1946	55
Meeli Kakko	25. 09. 1951	50

† Mälestame

Elvi Aleksejeva	29. 04. 1938 - 30. 08. 2001
Vilma Schmidt	20. 08. 1931 - 17. 08. 2001
Magda Kaljuste	12. 09. 1916 - 20. 08. 2001
Hendrik Tammisto	23. 07. 1909 - 07. 08. 2001
August Tabur	26. 08. 1915 - 05. 09. 2001

e-mail: leole@vald.s-jaani.ee
<http://www.suure-jaani.ee/leole>
Reklaamkuulutuse hind: firmaal 150.- kr., eraisikul 15.- Kr.
Reklaami ootame kuni 1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite teksti redigeerida lühendada.

Toimetaja:
Tiit Jüriado tel. (043) 71 580
Suure-Jaani jsk,
Tiit.Jyriado@mail.ee
Toimetaja-abi fotograaf:
Jaanus Siim tel. (043) 72 001
Mob. 051 78 704
Jaanus.Siim.002@mail.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Lii Rennit tel. (043) 71 145
faks. (043) 71 271
lii@suure-jaani.ee
Suur-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel. (043) 55 431
faks. (043) 55 439

mart@vald.s-jaani.ee
Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel. (043) 74 266
faks. (043) 74 389
olustverevv@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel. (043) 71 130
faks. (043) 72 050

mob. 052 02 343
reeda@sij.edu.ee
Küljendus Marko Reimann
Tel. (052)83695
marko@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Põltsamaal Pajusi mnt. 22
Tel.(077) 52 491
vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht
ilmub 1 kord kuus.